

ฉบับหัว

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๓

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ฟังธรรม ธรรมะเป็นสังขารม สังขารมใครจะถือ ในเมื่อมาฟังธรรม ฟังธรรม ถ้าใจเป็นธรรมนะ ฝนตกแดดออกก็เป็นธรรม คุณิ เวลาไปไม้เวลามันแถมมันร่วงลงจากขั้ว มันปลิวลมลงมา ถ้าใจเป็นธรรมนะ มันสลดสังเวช คือมันเป็นผลของอนิจจัง พอมันแถม่มันก็ต้องหลุดจากขั้ว มันเป็นไปตามสังขารม

ของนะธรรมะมันมีอยู่แล้วเห็นไหม ธรรมะสังขารม ถ้าใจมันเป็นธรรม มองสังขารก็เป็นธรรม แต่ใจเราไม่เป็นธรรมละ ใจไม่เป็นธรรม ใจเป็นกิเลสขึ้นมา สังขารมมันมีอยู่ซึ่งๆ หน้า เคนชนธรรมก็ไม่ว่าจ้กว่าธรรม สิ่งต่างๆ ก็ไม่ว่าจ้กว่าเป็นสังขารม เพราะอะไร เพราะใจมันเป็นกิเลสมันหมกมุ่นอยู่กับความทุกข์ในหัวใจ ถ้าหัวใจมันเป็นความทุกข์อยู่ของมัน

มันจะมีสังขารมมาจากไหน ธรรมมันก็เป็นธรรม สังขารมมันก็เป็นสังขารม แต่หัวใจเป็นกิเลสมันไม่เป็นธรรมหรอก แต่ถ้าหัวใจเป็นธรรมเห็นไหม สรรพสิ่งโลกนี้เป็นธรรมหมดเลย เป็นธรรมเพราะเขาเป็นธรรมอยู่แล้ว สังขารมมันเป็นผลของวิภูฏะ มันเป็นผลของเวรของกรรม

มันเป็นผลของเวรเป็นกรรม แต่เพราะเราไม่ยอมรับใจ สิ่งนั้นมันเป็นเวรกรรม ทั้งๆ ที่มันเป็นเรานะ เราก็เป็นส่วนหนึ่งของวิภูฏะนั้น เพราะเป็นผลของวิภูฏะ การเกิดเป็นผลของวิภูฏะนะ การเกิดนี้เป็นผลของกรรม การเกิดและการตาย การเวียนว่ายตายเกิดเป็นผลของวิภูฏะ แต่จิตมันไม่เคยตาย ผลของวิภูฏะมันเปลี่ยนแปลงตลอด วิภูฏะมันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สังขารม ทุกอย่างนี้มันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

แต่หัวใจของเรามันไม่เคยตาย มันมีธาตุรู้อันหนึ่งอยู่ ที่ไม่เคยตาย จิตวิญญาณนี้
ไม่เคยตาย แต่มันเปลี่ยนแปลงเป็นผลของวิญญูะ ขณะที่เป็ผลวิญญูะเห็นใหม่ เพราะเรามี
อวิชาเหมือนผลของวิญญูะ พอมันเป็นผลของวิญญูะ จิตใจเราถึงไม่เป็นธรรม

จิตใจเราไม่เป็นธรรม เพราะเราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราเห็นโทษเห็นภัยใน
วิญญูสงสาร เราถึงได้ออกบวชเห็นใหม่ ออกบวชประพฤติพรหมจรรย์ เป็นสมณะผู้เห็นภัย
ในวิญญูสงสาร ถ้าเห็นภัยในวิญญูสงสารนะ พอเราเห็นภัยเห็นใหม่ มันจะตื่นตัวตลอดเวลา

แต่เพราะการไม่เห็นภัย การไม่เห็นภัยคือการนอนจมเห็นใหม่ นอนจมสิ่งต่างๆ
พอนอนจม เป็นสังขธรรม นี่ก็เป็นธรรม นั่นก็เป็นธรรม แต่ผู้แสดงมันไม่เป็นธรรมนะ
ไม่เป็นธรรมสิ่งทีออกมามันก็บวกกับค้นหาความทะยานอยาก บวกกับกิเลส บวกกับ
ความเห็น บวกกับสิ่งต่างๆ ออกมา มันก็เลยเป็นไม่มีคุณค่าเห็นใหม่

ในมุตโตทัยของหลวงปู่มั่น หลวงตาบอกเลยเห็นใหม่ “ทองคำสิ่งที่เป็นสังขธรรม
ถ้ามันอยู่ มันอยู่ด้วยการหลอมแล้วเป็นทองคำที่บริสุทธิ์ นั่นนะมันเป็นทองคำร้อย
เปอร์เซ็นต์ ทองคำอยู่ในเหมือง ทองคำบริสุทธิ์ตกไปอยู่ในดิน ทองคำมันตกไปอยู่ใน
โคลนในตม”

นี่ก็เหมือนกัน สังขธรรม สังขธรรม ! พอสังขธรรม มันสังขธรรมระดับไหนละ แล้ว
ระดับของใครละ ถ้าใครมันไม่มีสังขธรรมขนาดไหน ถ้ามันไม่มีสังขธรรม มันก็เป็นโคลน
ตมทั้งนั้นนะ ทองคำมันฝังอยู่ในโคลนตมมองไปเห็นแต่โคลนตม มันไม่เห็นทองคำ
หรือ ทองคำมันหนักกว่า มันจมอยู่ใต้โคลนตมมัน นั่น มันไม่เห็นทองคำมัน เห็นแต่โคลน
ตมมัน

ถ้าเห็นแต่โคลนตมมัน นี่ไง มันถึงไม่เป็นสังขธรรมไง ถ้าอย่างนั้นถ้าเราต้องมี
สังขธรรม เราต้องพยายามตั้งสติของเราขึ้นมา สิ่งใดคือสังขธรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้า สังขธรรมของครูบาอาจารย์...เศรษฐีธรรม

เราได้ฟังแต่ข่าวของเขา เห็นแต่สมบัติของเขา ไปเห็นสมบัติของเขา คนโน้นก็มี
สมบัติมาก คนนั้นก็มสมบัติมาก แต่เราไปดูสมบัติของเขาเราไม่ได้สิ่งใดๆ เลย อิกามัน

เกาะภูเขาทองเห็นใหม่ จิตใจเรานะ เราเป็นนักบวช เราบวชมาเราเห็นภัยในวัฏสงสาร เมื่อเห็นภัยในวัฏสงสาร เราบวชขึ้นมาเพื่อจะพ้นวัฏสงสาร นะ

พูดถึงวัฏสงสาร สิ่งที่เป็นสังขารขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเนะ นี่ก็เหมือนกัน สังขาร เศรษฐีธรรมเป็นเศรษฐีธรรมของครูบาอาจารย์เรานะ เรามีอะไรเป็นสมบัติของเรา สมบัติของพระ ศีลธรรมเป็นสมบัติของเราเห็นใหม่ คิด ! เรามีศีล มีสังขารของเรา มันเป็นคุณธรรมของเรา ถ้าเป็นคุณธรรมของเรา สรรพสิ่งอย่างนี้มีจะมาหลอมละลายในความรู้สึกรู้สีกของเรา ทิฐิमानะในหัวใจของเราให้มันอ่อนตัวลง จิตใจควรแก่การทำงาน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาเทศนาว่าการ เทศน์กับบริษัท ๔ เห็นใหม่ เวลาเทศน์กับฆราวาส อนุบุพพิภพิกถาเรื่องของท่าน ถ้าไม่รู้จักการเสียดละทาน ถ้ารู้จักการเสียดละทานนะ ผลของสวรรค์เห็นใหม่ ผลสวรรค์ สวรรค์มันก็เวียนตายเวียนเกิดเนกขัมมะให้ถึงพรหมจรรย์ พรหมจรรย์นะเมื่อจิตใจคนควรแก่การทำงานแล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงแสดงอริยสัจ

อริยสัจ สัจจะความจริงนะ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค นี่เป็นสัจจะ อริยสัจ ทีนี้เรื่องทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค สมัยปัจจุบันนี้ ทฤษฎีเห็นใหม่ คุณติ ทางวิชาการมันเจริญรุ่งเรืองขึ้นมา มันมีตำรับตำราขึ้นมา เราก็ต้องเป็นนักแก้วนกขุนทอง สมัยพุทธกาลมันไม่มี

สิ่งใดที่เราได้ฟังได้ยินมาจากพระโอษฐ์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งที่ได้ยินได้ฟังมาเห็นใหม่สิ่งต่างๆ นะเราต้องรื้อค้นของเราขึ้นมา แต่ในปัจจุบันนะเราได้ก่อนนะ ชิงสุกก่อนห้ามใจ

“จับนหัวตัวเองมองไม่เห็น เห็นแต่จับนหัวของผู้อื่นเห็นใหม่”

ชิงสุกก่อนห้าม เวลาจับนหัวเรานะไม่เคยมีใครเคยเห็นหรือกนะ แต่ถ้าจับนหัวคนอื่นเห็นชัดเจน ็ืออยู่บนหัวเรานะมันส่งกลิ่นเหม็น บนศีรษะเขาไม่เอาจีไว้หรือก เขาเอาแต่หมวกเอาแต่เครื่องหอมไว้บนศีรษะ ใอันนี้เอาจีไว้บนศีรษะทำไมละ นี่มันเหม็น.. มันเหม็น.. ได้เห็นแต่จับนหัวคนอื่น แต่จับนหัวเรามองไม่เห็นนะ แล้วจับนหัวเรานะ คุณจับนหัวนี้มองไม่เห็นหรือก

กิเลสบนหัวเราเราก็มองไม่เห็น แล้วยังกิเลสบนหัวใจยิ่งมองไม่เห็นใหญ่เลย พอกิเลสมันอยู่ในหัวใจของเรา หัวใจมันก็สกปรกโสโครกไปด้วยตัดหาความทะยานอยากมันครอบงำอยู่ มองไม่เห็น แต่เวลาพุทธธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเนะ สัจธรรม เห็นใหม่ คุณิ เวลาพระพูดใครก็เชื่อถือ เวลาฤหัสถ์เขาคุยกันเองเนะ สถานะของเขาเท่ากันเขาก็ต้องตรวจสอบกัน เขาจะเชื่อถือศรัทธากันได้อย่างไร

แต่ในเมื่อเราผู้มีศีลใจใหม่ เป็นพระใจใหม่ เขาว่าเห็นเป็นพระเป็นเจ้าขึ้นมา พูดสิ่งใดเขาก็เชื่อถือ แต่มันจ๊บนหัวเนะ กิเลสตัดหาความทะยานอยากบนหัวใจเนะ เวลาพูดออกไปเนะ ธรรมะมันจะเป็นความจริงได้อย่างไร มันไม่เป็นความจริงขึ้นมาได้หรอก ถ้าไม่มีความจริงขึ้นมาเห็นใหม่ คุณิ คนที่เขามีทุกข์มียากขึ้นมา เขารับรู้ของเขา

คุณิ คนเจ็บไข้ได้ป่วยเขาจะรู้ว่าเขามีโรครักไข้เจ็บในร่างกายของเขา นี้ก็เหมือนกัน ในหัวใจของเรามันมีกิเลสตัดหาความทะยานอยาก มันบีบคั้นเราอยู่เนะ เวลาพุทธธรรมะก็พุทธธรรมะกัน ไป แต่ความทุกข์มันบีบคั้นในหัวใจละ เห็นใหม่ นี้จ๊บนหัวใจ !

จ๊บนหัวนี้เนะ คุณิ ผ้าขาวม้า โปกหัวเนะ เราหาสิ่งต่างๆ เราหาผ้าขาวม้าไม่เจอสิ่งที่เราแสวงหาอยู่ หาไม่เจอนะ ก็โปกอยู่บนหัวเนะ เดินไปทั่วเนะ แต่ถ้ามีใครบอกนะว่านี่อยู่บนหัวเราเนะ เอามือแตะหัวคุณิ อยู่บนหัวก็โปกอยู่บนนั้นเนะ แล้วก็ไอ้จ๊บนหัวนี้มันยิ่งกว่าผ้าขาวม้า เพราะมันเป็นของเล็กน้อย แต่มันส่งกลิ่นเนะ มันมีกลิ่นของมัน

หัวใจของเราเหมือนกัน เราสักแต่ว่า พอเป็นความจริง เราอยู่กับครูบาอาจารย์ก็เพราะเหตุนี้ไง เราอยู่กับครูบาอาจารย์ก็ให้ครูบาอาจารย์ชี้หน้าเรา จ๊บนหัวของตัวเองเรา เราเข้าใจผิดนะ เราคิดว่าเป็นของหอมนะ เราจะเอามากินอีกต่างหากเนะ จ๊บนหัวที่อยู่กับหัวนี้เอามากินเพราะคิดว่าเป็นของหอม เพราะเกิดจากความเข้าใจผิดเห็นใหม่

แต่เนะความคิดความเห็นของเราก็เหมือนกัน ความคิดเห็นในหัวใจของเราขึ้นมา สัจธรรม มันจะเป็นสัจธรรมยังงี้ ถ้าหัวใจเรายังไม่สงบขึ้นมาก่อน หัวใจสงบขึ้นมา คุณิ เวลาเราใส่แว่นเห็นใหม่ แว่นสีใดเราก็มองเห็นเป็นสภาพสีสภาวะแบบนั้น

นี่ก็เหมือนกัน ทิฐิมานะของคน ความรู้สึกของคนนะ สังกรรมเห็นใหม่ คุณสังกรรมของเราละ เราก็ดีความ เราก็ดีค่าของเราไป ถ้าเราดีค่าของเราไป มันจะเป็นสังกรรมจริงได้อย่างไรละ

แต่ถ้ามันเป็นคุณค่าจริง คุณิ เวลาหน้าสะอาดเห็นใหม่ หน้าสะอาดจิตสนิท ธรรมะที่บริสุทธิ์ ถ้าน้ำสะอาด ค่าของน้ำสะอาดทุกที่ผสมด้วยแร่ธาตุสิ่งใด มันจะมีแร่ธาตุ มันมีสารพิษอะไรไปเจือปนในน้ำนั้น ถ้าเจือปนในน้ำนั้น เอามากินเอามากินใช้ เราก็ต้องเป็นโรคเป็นภัยขึ้นมา หรือเสียแก่ชีวิตไป

นี่ก็เหมือนกัน ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สังกรรม.. สังกรรมนกแก้วนกขุนทองก็ว่ากันไป แต่ด้วยส่วนผสมของกิเลสตัดหาความทะยานอยาก จี๊ที่มันผสมไป ขี้อยู่บนหัวไม่เข้าใจก็จะเอามากิน ว่าเป็นสิ่งที่ว่าเป็นอาหาร เป็นของหอม เป็นเครื่องเทศ ว่าเป็นอะไร แต่ความจริงนะมันเป็นจี๊

อันนี้ก็เหมือนกัน สิ่งที่เป็นความคิดความเห็นของเรา มันเป็นความจริงมาจากไหน ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา มันไม่ใช่จี๊มันเป็นความจริงเห็นใหม่ มันเป็นความจริงขึ้นมา จับหน้าก็ปิดมันออก จับหน้าก็ทำความสะอาดซะ เราซักเราล้าง เราทำความสะอาดจับหน้า หัว จับหน้ามันก็หลุดออกไป

นี่ก็เหมือนกัน กิเลสตัดหาความทะยานอยากในหัวใจของเราละ ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมาละ ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมาเห็นใหม่ คนนี้คูชิ คน... คูชิบนหัวนะมีแต่จี๊ มีแต่ของเหม็น

สังคมนั้นก็เหมือนกับหมาหางด้วนนะ เวลาหมาหางด้วนมันอยู่ในสังคม มันก็ว่าสังคมนั้นมันดีใช่ไหม ถ้าทางโลกเห็นใหม่ เขาจับหน้าอย่างนั้นนะ เพราะกิเลสบนหัวใจของทุกๆ คนนะ มันก็มีขี้ขี้กันคนละกองนะ มันก็มีกิเลสตัดหาความทะยานอยากของมันนะ มันก็ว่ากันไปประสาโลก

เราละเพศนั้นมาแล้วนะ เราละเพศของคฤหัสถ์มาแล้ว เรามาบวชเป็นพระเป็นเจ้าขึ้นมาแล้ว เราพยายามทำความสะอาดของตัว เราพยายามทำความสะอาดบนศีรษะเรา ทำความสะอาดให้ได้ ถ้าเราทำความสะอาดได้ เห็นใหม่ คูชิ ในสังคมที่เขามีความสกปรก

โสมมบนศีรยะของเขา คุชิ กลิ่นของอาหาร ถ้าคนไม่เคยคุ้นเคยอาหารนั้น กลิ่นนั้นมันจะ
 ฉุนมาก อาหารนั้นจะกินไม่ได้เลย แต่คนที่เขาคุ้นเคยกับเขา เขาบอกว่า “โอ้โฮ !! นี่สุด
 ยอด สุดยอด อาหารสุดยอด !” โลกมันเป็นอย่างนั้น

ในเมื่อจ๊ีบ้นหัวเขานะ สังคมโลกเขาเป็นอยู่อย่างนั้น สังคมโลกเขาอยู่กับกันด้วย
 ความเคยชิน เขาก็ว่าสิ่งนั้นเป็นคุณค่าของเขา เราเห็นภัยใน โลกแล้วเราวางโลกนั้นมาเรา
 เสียสละนั้นมา เรามาบวชเป็นพระเป็นเจ้า เรามาเป็นภิกษุ มาเป็นผู้เห็นภัยในวัฏสงสาร
 เรามาชำระล้างจ๊ีบ้นหัวเรา ถ้าจ๊ีบ้นหัวเรามันสะอาดบริสุทธิ์ขึ้นมา เห็นไหม

คุชิ กลิ่นของโลกเขา โลกเขาเป็นสภาวะของเขาอย่างนั้นด้วยความเข้าใจของเขา
 ว่าสิ่งนั้นเป็นสุดยอดของสังคมของเขา เราเสียสละสิ่งนั้นมา เพื่อความสะอาดบริสุทธิ์
 ของเรานะ ถ้าเพื่อความสะอาดบริสุทธิ์ของเรา เราทำใจของเรา

แล้วถ้าใจมันสะอาดบริสุทธิ์ขึ้นมาจริงๆ ได้ เพราะว่าเราถอดแวน ถอดทุกอย่าง
 สิ่งที่ยังส่ายตา ส่ายตาสั้น ส่ายตาเอียง ปรับให้มันส่ายตากงที่ให้หมดเลย ส่ายตาโดย
 สมบูรณ์ของมัน มันจะเห็นภาพนั้นตามความเป็นจริง คุชิ ส่ายตาสั้น ส่ายตาเอียง ส่ายตา
 ทุกอย่างเลย แล้วใส่แวนเข้าไปอีก แล้วก็ไปมองภาพนั้น

“โอ้ เป็นอย่างนั้น ธรรมะเป็นอย่างนั้น โอ้เป็นอย่างนั้น”

“มันเป็นอะไรล่ะ”

เพราะอะไร เพราะมันไม่เป็นความจริงสักอย่างหนึ่งเห็นไหม จ๊ีบ้นหัวเราเอง
 ฉะนั้นของอย่างนี้มันเป็นสันทิฎฐิโก มันเป็นปัจจัยตัดตั้ง

ถ้ามันเป็นปัจจัยตัดตั้ง ถ้ามันจะสะอาดบริสุทธิ์ขึ้นมาเห็นไหม มันจะเป็นความ
 สะอาดบริสุทธิ์ขึ้นมา เพราะความสะอาดบริสุทธิ์ น้ำใสสะอาดดีๆ ไม่มีแร่ธาตุสิ่งใดเจือ
 ปนเลย ถ้ามันเป็นแร่ธาตุมันก็เป็นแร่ธาตุที่เป็นประโยชน์กับร่างกาย มันเป็นแร่ธาตุที่ดี
 ที่ทำให้ร่างกายนี้แข็งแรงขึ้นมา

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราทำความเข้าใจของเราขึ้นมาได้ สิ่งต่างๆ ลึกลับเห็นใหม่ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา นะ ชำระล้างจับหน้านี้แหละ ชำระล้างกิเลสบนหัวใจนั่นนะ บนหัวใจนะ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระโพธิสัตว์ แสงหาอยู่ ๖ ปีนะ ก็แสวงหาสิ่งต่างๆ ขึ้นมา ก็พยายามแสวงหาขึ้นมา นะ นั่นนะ มันก็มีไอตัวจี ไอตัวกิเลส ค้นหาความทะยานอยากนี้บิดเบือนให้ความรู้เห็นผิดนะ ไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ ไปศึกษาสิ่งใดๆ มา นะ มันก็เข้ามาจูนกับกิเลสอันนั้น เข้ามาจูนกับของ همینในหัวใจ ก็เข้ามาจูนกับพญามาร

มารมันไม่ชำระล้างมัน มันก็มีอหังการอยู่ในหัวใจอย่างนั้นตลอดไป แต่ถ้ามันมีสติขึ้นมา เราทำความสะอาดของใจขึ้นมา มันจะแยกแยะออกมา มันจะตรวจสอบของมัน ถ้ามันตรวจสอบ มันแยกแยะของมันขึ้นมา มันจะทำให้... คูชิ สายตาเอียง สายตาสั้น สายตาอะไรต่างๆ นะ เราจะปรับปรุงแก้ไขให้มันหายเป็นปกติ

นี่ก็เหมือนกัน จิตใจที่มันอ่อนแอคลอนแคลน จิตใจที่มันไม่มีหลักมีเกณฑ์ จิตใจที่มันหวั่นไหวไปกับโลก เห็นใหม่ บวชมาก็กลัว ออกธุดงค์ก็กลัวลำบากลำบากทำอะไรมันจะมีแต่ทุกข์แต่ยาก มันกลัวไปทุกๆ อย่างเลย

แต่ถ้าพอจิตใจมันปกติขึ้นมา นะ มันจะไปกลัวสิ่งใด มันเป็นสิ่งใด คูชิ เวลาเราอดนอนผ่อนอาหารนะ ไม่กิน ๗ วัน ๘ วัน ก็ไม่เห็นตาย ทุกข์ยากขนาดไหน มันก็ไม่เห็นว่ามืออะไรมาสั้นไหวกับหัวใจได้เลย หัวใจนี้ อาหารก็พอเคยกินมาหมดทุกอย่าง อย่างแล้ว

ในเมื่อมันจะอด มันจะทุกข์ มันจะยากขึ้นมา เป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา เพื่อจะทำความมั่นคงขึ้นมาของใจ มันมีการเสียดสีขึ้นมา มันจะไปห่วงอะไร มันไม่ห่วงหาสิ่งต่างๆ ทั้งสิ้นเลย คูชิ เวลาจิตใจเป็นปกติขึ้นมา มันไม่ต้องห่วงกังวล แต่เวลาจิตใจไม่เป็นปกติขึ้นมา มันห่วงกังวล ห่วงหาอาลัยอาวรณ์ไปทั้งนั้น สิ่งใดก็ไม่สมบูรณ์กับเรา สิ่งใดขาดแคลนไปทุกอย่างเลย

ชีวิตเรานี้มันมาจากไหน ชีวิตเรานั้นเลิศเลอมาจากไหน จะต้องมียิ่งใครมาปรนเปรอมันมากมายขนาดนั้น แต่ในเมื่อถ้ามันเป็นปกติขึ้นมาเห็นใหม่ สิ่งนี้มันก็

ดำรงชีวิตมาทั้งนั้นนะ ชาติ ๔ คน น้ำ ลม ไฟ มันก็อาศัยชาติ ๔ เข้าไปเจือจางมัน มันก็อาศัยสิ่งนี้ดำรงชีวิต ถ้าดำรงชีวิตมันจะมีอะไรมาทุกข์ยากขนาดนั้น

ถ้ามันดำรงชีวิตไป ดำรงชีวิตไปเพื่อสิ่งใด ดำรงชีวิตไปเพื่อจะไปชำระ เพื่อจะไปตรวจสอบจับนหัวใจ จับนหัวใจต้องเข้าไปพบไปเห็นมัน ถ้าไม่เข้าไปพบไปเห็นมัน สิ่งใดจะเข้าไปแก้ไขมันได้อย่างไร เราจะแก้ไขสิ่งใดไม่ได้เลย ถ้าไม่รู้ว่าเป็นสิ่งนั้นเป็นข้อเท็จจริง เป็นคุณงามความดีขนาดไหน ถ้าเราไม่รู้คุณงามความดีของสิ่งต่างๆ เราจะไปแก้ไขสิ่งต่างๆ เพื่อให้เป็นปกติมาได้อย่างไร

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งต่างๆ...เราเกิดมา เราเกิดมาจากพ่อจากแม่ มันเป็นเรื่องของสมมุติทั้งนั้น เรื่องของโลก เป็นของชั่วคราว เกิดมาจากพ่อจากแม่มาบวชเป็นพระขึ้นมา นี่ก็เป็นสมมุติสงฆ์ เกิดมาจากครูบาอาจารย์ คณะสงฆ์ ตั้งบัญญัติจุดดุดมกรรมยกเข้าหมู่เป็นพระมา

พอเป็นพระเป็นเจ้าขึ้นมา เป็นผู้มึสติปกติ ผู้มึสติ ๒๒๗ ถ้ามีสติสมบูรณ์ขึ้นมาแล้ว เราจะแก้ไข เราจะคัดแปลงสิ่งใด เราเป็นผู้มึโอกาสแล้วนะ โลกเขาอย่างมากก็ถือศีล ๘ ศีล ๑๐ กัน เวลาเราเป็นพระ ศีล ๒๒๗ ก็คือศีลของพระ

เราบวชขึ้นมานี่ก็คือศีลสมบูรณ์ พอศีลสมบูรณ์ขึ้นมา เราจะแก้ไขอย่างไร เราจะตั้งใจอย่างไรเพื่อประโยชน์กับเราอย่างไร ถ้าเพื่อประโยชน์กับเราเห็นไหม ศีลก็เป็นศีลไม่ต้องไปวิตกกังวล ไปเกร็งกับศีล ในเมื่อศีล ๒๒๗ มันก็สมบูรณ์ของมัน โดย ๑๐๐ เปอร์เซนต์ของมันอยู่แล้ว ถ้าเราไม่ทำผิดศีลแล้วเราก็ตั่งศีลปกติแล้วเราก็อ่ทำความสงบของใจเข้ามา

ถ้าศีลมันดีทุกอย่าง พื้นฐานมันดีขึ้นมา ทำสิ่งใดมันก็เป็นประโยชน์ขึ้นมา คุณ ในครัวของเขาทำอาหารกัน ไม่มีเชื้อโรค ไม่มีสิ่งใดเลย วัตถุประสงค์อาหารสมบูรณ์ที่สุด พ่อครัวเขาก็ปรุงอาหารของเขาขึ้นมา มันก็เป็นอาหารเพื่อหล่อเลี้ยงชีวิตขึ้นมา

นี่ก็เหมือนกัน เราได้สถานะนั้นมา เราได้โอกาสนี้มา เราได้บวชเป็นพระเป็นเจ้ามา เห็นไหม บิณฑบาตมาเพื่อดำรงเลี้ยงชีพด้วยปัสเส่ง สิ่งนี้เลี้ยงชีพด้วยปัสเส่ง วัตร

ปฏิบัติ ในศาลาโรงธรรม ในวัฏฏวัตร ข้อวัตรต่างๆ ได้ประพฤติปฏิบัติได้ตามสมควร แล้ว ได้ทำ ปฏิบัติให้สมบูรณ์แล้ว พอสมบูรณ์แล้วนะ ถึงที่สุดแล้วเราจะทำสิ่งใดต่อไป

ในเมื่อชีวิตของสมมุติสงฆ์ เห็นใหม่ คุณิ ด้วยศีลธรรม ด้วยสัจธรรม เราก็ได้ขัดเกลาของเรามาตลอด แล้วสิ่งต่างๆ เห็นใหม่ เราขัดเกลาของเรามาแล้ว ทำไมจิตใจเราไม่เห็นมันดีขึ้นมา ทำไมจิตใจเขาไม่เป็นปกติดีขึ้นมา ทำไมจิตใจของเรามันไม่เป็นภิกษุตามความเป็นจริงขึ้นมา มันเว้นแต่ความจริงเพราะเหตุใด มันไม่เป็นตามความจริง เพราะการกระทำ นี้...ตบะธรรม

สิ่งต่างๆ ที่เราเอามาเจือจาง เราจะเข้ามาดำรงสถานะของสิ่งที่จัดตั้งมัน ถ้าจิตตั้งมันเห็นใหม่ สงฆ์.. สมมุติสงฆ์ เราได้สถานะนั้นมา สงฆ์ยกเข้าหมู่ แล้วเข้ามาหมู่สงฆ์แล้วหมู่สงฆ์โดยธรรมและวินัย แต่เวลาเราทำความสงบของใจขึ้นมาเห็นใหม่ คุณิ มันเป็นปัจจัยจัดตั้ง มันเป็นสันตสิกขุ โภจันเป็นธรรมขึ้นมา ใจมีความสงบร่มเย็นขึ้นมา ถ้าใจมีความสงบร่มเย็นขึ้นมาเห็นใหม่ นี้สถานที่นี่ หัว !

“แล้วที่ที่อยู่บนหัว มันอยู่ที่ไหน ?”

เราจะหาสิ่งที่มันมีความสปรกโสมมในหัวใจ ถ้าจิตมันสงบขึ้นมามันรู้มันเห็นของมัน ถ้ามันรู้มันเห็นของมันเห็นใหม่ มันจะแก้ไขอย่างไร มันจะดัดแปลงอย่างไร มันจะแก้ไขของมัน มันต้องมีการแก้ไขชิต ต้องมีการกระทำชิต

คนเราเวลาทุกข์เวลายาก เวลามีความทุกข์ขึ้นมานะ ทุกข์เต็มหัวใจ มีสติปัญญาขึ้นมานะทุกข์มันหายไปไหน เพราะทุกข์มันโดนสติปัญญาฟาดฟันเห็นใหม่ ทุกข์มันหายไป หายไปเพราะอะไร หายไปเพราะมันมีการกระทำ

มันมีการรื้อการถอน มีการซักฟอก นี้เหมือนกัน ถ้ามันทำอย่างนั้นขึ้นมามันจะเป็นผลตามความจริงอย่างนั้นขึ้นมา มันเป็นสัจธรรม สัจธรรมที่หัวใจมันเป็นหลักเป็นเกณฑ์ แล้วมันมีการประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันจะเป็นความจริงของมัน มันถึงบอกว่าการกระทำของเรามันสำคัญมากนะ

คุณิ เวลาเราประพฤติปฏิบัติกันนะ เราคิดว่าคนอื่นจะรังแกเรา คนอื่นมันจะหลอกลวงเรา คนอื่นมันจะล้อโก่งเรา แต่เราไม่คิดเลยว่าไอ้กิเลส ไอ้จอมโจร ไอ้หัวหน้า

โจร หัวหน้ามารในหัวใจเรา มันทำลายเรายังกว่าคนอื่นทำ คนอื่นทำนะมันจะทำลายแต่โอกาส ทำลายแต่สิ่งภายนอกจากเรา แต่ไอ้กิเลสของเรานะมันทำลายถึงที่สุดเลย มันทำลายรากเหง้าเลย มันทำลายหัวใจของเราเลย ทำลายโอกาสเห็นใหม่ ถ้าเราตั้งใจ เราเห็นภัยในวัฏสงสาร ที่เรามาวงมาเป็นพระเป็นเจ้าเรามาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ใครเป็นคนคิด

คูชิ ถ้าเวลาบวชพระ เราจะต้องไปบวชเอง เราจะต้องกล่าวคำขอบวชเอง เวลาสึกจากพระเราก็ต้องพูดเอง ต้องกล่าวต้องเปล่งวาจาออกมา มันเปล่งออกมาจากไหนล่ะ ก็มันเปล่งออกมาจากจิตนั่นแหละ จิตนั่นนะมันเป็นผู้เปล่งออกมา แล้วเวลาเราทำความสงบของใจเข้าไปนะ เราจะไปเปลี่ยนแปลงมันนะ เราจะไปแก้ไขมันนะ เราจะไปแก้ไขสิ่งที่เป็ความสกปรกโสโครกของหัวใจนะ มันจะไปแก้ไขกันที่ไหนล่ะ มันก็ต้องมาแก้กันที่หัวใจนี้ มันต้องมาแก้โดยตัวของมันเองนี้

ถ้ามันแก้ด้วยตัวมันเอง คูชิ ถ้ามันคัดแปลงเข้ามา แม้แต่มีความสำนึกนะ เราแค่มีความสำนึก ความตั้งใจนะ คนดีเห็นใหม่ คนดีมีความสำนึก มีสติปัญญาขึ้นมา ทำความผิดพลาดมันจะน้อยลงล่ะ คนที่พูดพล่อยๆ พล่อยๆ ปากพูดโจ่งๆ ไป แต่พูดด้วยความพลาดพลั้งสติ ทำอะไรผลุบผลับ ทำอะไร โดยที่ไม่มีสติปัญญาเลย มันจะเป็นธรรมะได้อย่างไร มันเป็นเรื่องโลกๆ เป็นเรื่องไร้สาระมากนะ

แต่ถ้ามันมีสติปัญญาขึ้นมา การกระทำนะ การเคลื่อนไหว การตั้งสติ การทำความสงบของใจ ใจมันต้องสงบเข้ามาซิ ในเมื่อมันมีสติปัญญาขึ้นมาละ มันจะมีความสงบของมันโดยข้อเท็จจริง โดยเนื้อหาสาระ จิตของมันจะมีข้อเท็จจริงโดยเนื้อหาสาระของมัน มันจะสงบตัวมันเข้ามา

ถ้ามันสงบตัวเข้ามาละ สิ่งสัมผัสสนะมันเป็นปัจเจกตั้ง สันติภูมิจิตที่มันเป็นเอง มันจะมีความสุขของมันนะ คนเรานะมันแบกของหนัก มันมีแต่ความเร่าร้อน แล้วถ้ามันมีความสงบร่มเย็นเข้ามาในหัวใจ ทำไมมันจะไม่รู้ ทำไมมันจะไม่ซึ่งใจ สิ่งของมันรู้มันซึ่งใจขึ้นมาเห็นใหม่ ...แค่สำนึกตน แค่มีสติปัญญาเข้ามาละ มันจะเป็นประโยชน์กับคนๆ นั้นแล้ว

แต่ถ้าคนๆ นั้นจะมีสติปัญญา มันจะแก้ไขตัวเองเข้ามา ถ้าแก้ไขตัวเองเข้ามา เห็นไหม มรรคหยาบ มรรคละเอียด จิตใจมันจะละเอียดเข้ามา ถ้ามันละเอียดเข้ามา มันรู้ มันเห็นของมันนะ มันรู้มันเห็น คุณิ คนมันผิด มันผิดมาจากไหน มันผิดมาจากเจตนา จากความคิดของคนๆ นั้นนะ

นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามีสติปัญญาเข้ามานะ มันเข้ามาถึงตัวจิต มันเข้ามาถึงตัวรากเหง้า แล้วตัวรากเหง้ามันมีสติปัญญาเข้ามานะ มันก็ต้องเพิ่มคุณงามความดีสิ ถ้ามันเพิ่มคุณงามความดีขึ้นมาเห็นไหม ในเมื่อคุณงามความดีขึ้นมา ความดีใครก็ชอบใช้ไหม...

“ทุกคนเกลียดทุกข์ ปรรณาคความสุข”

อันนี้มันเป็นความทุกข์ความยากในหัวใจ ทุกคนก็ไม่ปรรณาทังนั้นนะ ที่นี้ คำว่า “ไม่ปรรณา” แต่มันจนตรอก ไม่มีทางออก เป็นไปไม่ได้ ปรรณาแต่ความสุข เกลียดความทุกข์ แต่ไม่รู้อะไรเป็นสุข อะไรเป็นทุกข์ ไม่รู้ต้นสายปลายเหตุ ไม่รู้ที่การกระทำ เราเป็นคนมีสติปัญญา เรารู้ว่าทางโลกมันทุกข์มันร้อน เราได้ละเพศของฆราวาส เราได้มาบวชเป็นพระเป็นเจ้าขึ้นมา เพราะเราเห็นโทษของมันใช้ไหม

ถ้าเราเห็นโทษ ความสตรระลึกรู้อยู่ มันเห็นโทษแล้ว ถ้ามันเห็นโทษแล้ว ในเมื่อมันประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เพื่อจะเอาหลักเกณฑ์ขึ้นมา ทำไมมันไม่เป็นอย่างนั้นล่ะ ทำไมไม่เป็นความจริงขึ้นมา ถ้าไม่เป็นความจริงขึ้นมา ก็จับหัวใจ เพราะจับหัวใจมันเหม็นนะ มันเหม็นจากสังคมทั่วไป

แต่เพราะความเข้าใจผิด คุณิ คุณิเลส คุณิวิชาเห็นไหม มันนึกว่าจีเป็นขมนนะ มันนึกว่าได้ประดับ ฝอยทอง ทองม้วน ทองหยอด บนหัวนะ มันว่าสิ่งนี้เป็นคุณค่านะ เป็นมงกุฎนะ เป็นสิ่งที่ประโยชน์นะ เอาจีมาอดกัน

แต่ถ้าคนมันรู้มันเห็นนะ... เราเป็นคนนะ เอาของเหม็นมาประดับไว้ มันน่าอายไหม เอาของเหม็นมาประดับบนหัวมันน่าอายเขาไหม ถ้ามันน่าอายเขา แล้วทำไมไม่เอาออก แล้วมันจะเอาออก เอาออกอย่างไร การที่จะเอาจีออกจากหัวทำอย่างไร แล้วมันก็ตั้งสติเข้ามาสิ... ถ้าเราตั้งสติเข้ามา เราตั้งใจของเราขึ้นมานะ เราตั้งสติของเราขึ้นมา เรา

กำหนดค่าบริการ กำหนดต่างๆ ให้มันสงบเข้ามา พอมันสงบเข้ามามันมีความรุ่มเย็นนะ

คนเราอยู่ในที่ร้อนมันจะร้อนมาก พอเข้าที่รุ่มเย็น มันก็จะมีอารมณ์เป็นสุข นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อขี้คือความเร่าร้อน ขี้คือกิเลสตัดหาความทะยานอยาก ขี้คือโทษะเห็นใหม่โทษะกินา โมหะกินา เห็นใหม่ ไฟเป็นไฟราคะ โทสะ โมหะ สิ่งที่มีมันเป็นไฟ สิ่งที่มีมันเผาเผา แล้วมันเผาเผาหัวใจนะ มันเผาเผาเรานะ โดยที่เราไม่รู้

อวิชาคือความไม่รู้นะ ดูซิ เวลาหน้าหนาวนะ เขาต้องจุดไฟผิงกัน เพื่อเอาความอบอุ่นของมัน ถ้าคนเฒ่าคนแก่ผลอล้มลงไป ในกองไฟ ตายเลย เพราะอะไร เพราะจะผิงไฟเพื่อจะเอาความอบอุ่น แต่เพราะตัวเองแก่ชราเห็นใหม่ เวลาช่วยตัวเองไม่ได้ล้มลงไป ในกองไฟ ตายเลย ตายเลย

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราว่าเราจะแก้ไขกิเลสไป เราจะแก้ไขกิเลสด้วยความไม่รู้ เห็นใหม่ คิดว่าสิ่งที่เป็นอย่างนี้เป็นอาหาร แต่เวลาว่าสิ่งที่เป็นอย่างนี้เป็นประโยชน์ขึ้นมาเห็นใหม่ เราเห็นโทษของมัน พอเห็นโทษของมัน ใครรู้ว่าเป็นโทษ แล้วใครจะไปทำโทษนั้นอีกใหม่ สิ่งที่เป็นโทษใครจะไปทำอีก เพราะมันเป็นโทษ แต่เพราะเราไม่รู้ว่าเป็นโทษ เราเข้าใจเอง

พอเราเข้าใจเอง เหมือนผู้ใหญ่กับเด็กเลย ผู้ใหญ่เห็นเด็กทำความผิดผู้ใหญ่ก็รู้ แต่เมื่อเด็กมันทำผิดนะ ก็อาศัยว่าเด็กมันไม่รู้ ถ้าเด็กมันไม่รู้อีกก็คอยแก้ไข ก็คอยสั่งสอนกันไป ถ้าเด็กมันโตขึ้นมาเห็นใหม่ เด็กทำผิดนะ

เราก็เหมือนกัน ในเมื่อเราบวชใหม่ จิตใจของเรายังอ่อนแออยู่ จิตใจเรายังไม่เข้าใจสิ่งต่างๆ อยู่ มันก็เหมือนเด็กๆ เห็นใหม่ ดูซิ พระเรานะจะถ้าจะรู้มันต้อง ๕ พรรษา ขึ้น ถ้า ๕ พรรษาขึ้นไป แล้วเป็นผู้ฉลาด พ้นจากนิสัย แต่ถ้ายังไม่ถึง ๕ พรรษา ยังอยู่ในนิสัยอยู่ คือว่าเหมือนยังเป็นเด็กอยู่ ยังไม่บรรลุนิติภาวะ มันก็เป็นเรื่องธรรมดา สิ่งนี้เรื่องโลกก็เป็นเรื่องธรรมดา แต่การธรรมดาของเราต้องรักษาตัวเรา

ไม่คิด ! ถ้ามันคิดเห็นใหม่ มันปลายนะจะไปไหนละ นี่ก็เหมือนกัน เราพยายามแก้ไขเรา เราต้องตัดแปลงเรา ต้องอดทนแก้ไขสิ่งที่มันเป็นตัดหาความทะยานอยากในหัวใจ ที่มันดิ้นรน ถ้าเราแก้ไขไม่ได้ ไปตัดแปลงมันให้มันตรงให้ได้ แล้วพยายามถนอมรักษา

หัวใจให้มันตรง ให้มันเที่ยงธรรม ถ้ามันเที่ยงธรรมแล้วเราประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นไป เห็นใหม่ เราพยายามที่จะดูแลรักษาหัวใจของเรา ดูแลรักษาขึ้นไป ถ้าเราเข้าไปเห็นนะ

ถ้าจิตสงบแล้วเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม โดยสังขารธรรม นั้นแหละ กิเลส สิ่งทีือกิเลสตัดหาความทะยานอยากที่มันขี้ ย่ำยื้ออยู่บนหัวใจของเรา เราจะรักษา แก้ไขตัดแปลงเพื่อสิ่งนั้นให้มันพัฒนาขึ้น ปิดมันออกไป ปิดจับบนหัวออกไป ถ้ามันปิดจับบนหัวออกไปนะ อย่างมันเป็นสัมมาสมาธิ ความสงบร่มเย็นของใจ ทั้งๆ ที่ไม่ทำลายขี้ เพียงแต่ทำความสะอาด ยังไม่ได้ชำระล้างให้มันสิ้นสุดออกไป มันก็จะมีธรรมะเป็นสุขนะ

แล้วเราพิจารณาของเรา จิตสงบแล้วเห็นอาการของใจ อาการของใจคือขั้น ๕ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ แล้วพิจารณามัน จิตกับขั้น ๕ จิตกับความคิด พิจารณาแยกแยะต่อกันเห็นใหม่ มันชำระล้างต่อกัน มันทำความสะอาดต่อกันเรื่อยๆ ทำความสะอาดบ่อยครั้งเข้า รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ พิจารณาแยกแยะ

ถ้ามันแยกแยะ พอมันมีสติปัญญาขึ้นมา มันจะปล่อยนะ พอมันปล่อยขึ้นมา มันมีความสุข มีความร่มเย็น เราทุกข์ยากมา เรากินข้าวอิมหน้าสำราญ มันแตกต่างกันกับความหิวโหย จิตใจที่มันมีขี้ ขี้โกรธ ขี้โลภ ขี้หลง ที่มันขี้ค่ออยู่นะ มันมีแต่ความทุกข์ยาก

เหมือนเราเลยนะ มีขี้ค่ออยู่บนหัว เราลืมตาอ้าปากขึ้นมาไม่ได้เลย เพราะขี้ค่อมันกดเราไว้ ถ้ามันมีความโลภ ความโกรธ ความหลง มันกดค่อเราไว้ เราจะไม่ได้พบแสงสว่าง เราไม่ได้พบความอิสรภาพเลย แต่ถ้าเราพิจารณาของเรา แก้ไขของเราเห็นใหม่ เราทำลายขี้ค่อออกไปจากค่อ ขี้ค่อที่เราทำลายออกไปจากค่อ เราจะแหงนหน้าดูฟ้า เราจะมองเหลียวซ้ายแลขวา เราจะทำสิ่งใดด้วยความอิสรภาพเลย

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อกิเลสตัดหาความทะยานอยากมันกดขี้ค่อเราอยู่นะ มันทำลายเราอยู่เห็นใหม่ สิ่งที่เป็นโทษนะ ไม่มีใครทำลายเราเลย เรามาอยู่กันเป็นหมู่เป็นคณะกันนะ

วัดๆ หนึ่งก็เหมือนร่างกายมนุษย์คนหนึ่ง ร่างกายมนุษย์คนหนึ่งเห็นใหม่ ทำ มือต่างๆ ร่างกายที่ปกติ ร่างกายนี้แข็งแรงทำอะไรก็สะดวกสบาย พระในวัดๆ หนึ่ง ผู้ที่

บริหารจัดการ ระดับของผู้บริหารเป็นเท้า เป็นมือ เป็นตีน เป็นสมองต่างๆ ก็คือพระเหมือนกัน แต่รวมกันแล้วมันเหมือนสังคมาๆ หนึ่ง ถ้าสังคมาหนึ่งมันจับเคลื่อนไปโดยความสมานสามัคคินะ ร่างกายคนปกติสุขนะ อยู่แล้วสุขสบายมาก

สังคมาหนึ่ง สังฆะ.. ในสังคมาของสงฆ์ อยู่ร่วมกันแล้วทำงานเห็นไหน หน้าที่ของเราจะแตกต่างกันเห็นไหม เรามีหน้าที่รับผิดชอบ เป็นเท้าเป็นมือเป็นสมองเป็นอะไรต่างๆ ก็เหมือนเวลาเราทำภาระหน้าที่ เป็นเท้าเป็นมือ เท้ามือก็คือเท้ามือตลอดไปนะ

แต่พระเราไม่เป็นอย่างนั้น พระเราเวลาศึกษาหน้าที่การงาน ทุกๆ หน้าที่ เท้ามีหน้าที่เดินไป เท้านี้สำคัญมาก ถ้าไม่มีฝ่าเท้าเดินไปร่างกายมันจะเดินไปไหนไม่ได้เลย เราทำข้อปฏิบัติ เราทำสิ่งที่เป็สังคมากับสงฆ์ สงฆ์ได้อาศัยสิ่งที่เราทำอยู่เห็นไหม เหมือนเท้า รองรับร่างกายไว้ รองรับสมองไว้ รองรับทุกๆ อย่างไว้เลย นี่ข้อปฏิบัติเห็นไหม

คุณิ เราทำความสะอาดศาลาโรงธรรมต่างๆ มันเป็นข้อวัตรปฏิบัติของเราเห็นไหม สังคมาของสงฆ์ สังคมาของร่างกายๆ หนึ่ง ถ้าเราทำลายชื่อคาในคอกของเรา มันพอใจ มันพอใจจะทำนะ มันไม่มีอะไรตกค้างในใจ แต่ถ้ามันมีกิเลสตัณหา ชื่อคามันครอบครองอยู่นะ ทำนั่นก็น้อยใจ ทำนี่ก็ทุกข์ยาก ทำสิ่งใดก็ไม่อยากจะทำ นี่งานข้างนอกนะ

งานข้างนอกหมายถึงข้อวัตรปฏิบัติ มันเป็นรูปธรรมที่ทำได้ชัดเจน เวลางานข้างในของพระเรานะ งานของความรู้สึกละ เราจะทำอย่างไร เราจะบริกรรมอย่างไร ให้จิตมันสงบ แล้วจิตมันเป็นอย่างไรละ สมาธิมันเป็นอย่างไรละ เห็นไหม

คุณิ เวลาเราเรียนปริยัติมา เรียนจนหัวแทบแตก เรียนมา ๘ ประโยค ๑๐ ประโยค เรียนไปเถอะจำได้ทุกอย่าง รู้... ชื่อเสียงเรียงนามรู้จักหมดละ แต่ตัวจริงไม่เคยเห็น สมาธิเป็นอย่างไร สติเป็นอย่างไร สติก็คือสตินะสิ แต่ไม่รู้จักมหาสติ มหาสติเห็นไหม คุณิ มันเข้าไปค้นคว้ากามราคะ แล้วกามราคะ โอชะนะ หัวใจที่มันติดในวิถุสงสารนะ มันเข้าไปรื้อค้นนะ มันมีสติ มหาสติ มหาปัญญา ที่มันพัฒนาขึ้นมา

นี่สติมันรับรู้ได้เพราะเรามีอยู่ เพราะเรามีสติปัญญาอยู่ เพราะเราเป็นมนุษย์เรามีสติอยู่แล้ว เพราะเรามีสัญชาตญาณ แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีสติ อ้อ... สติเป็นอย่างไร สติเป็นอย่างไรก็ว่ากันไป สติโดยชื่อ สติโดยความจริงในหัวใจ มันก็เป็นสติของปุถุชน มันไม่เป็นกัลยาณปุถุชน มันไม่เป็น โสดาปัตติมรรค สกิทาคามิมรรค อนาคามิมรรค อรหัตตมรรค ถ้ามันมีขึ้นไปเห็นใหม่

ถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เพราะเรามีสติปัญญา เราเห็นโทษ เห็นภัยในวิภวสงสาร เราถึงประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา มันมีอะไรชื้อค้อขึ้นมา เราก็ตั้งสติของเรา เราทำเพื่อเรา เราทำเพื่อเรา พระ...ปริยัติ ปฏิบัติ.. ปฏิบัติมันเป็นชื้อเท็จจริงใจ มันลงไปในเรื่องเท็จจริงนั้น ในเหตุการณ์นั้น ในการผจญภัยนั้น แล้วมีการแยกแยะ มีการตั้งใจ เพื่อแยกแยะพิสูจน์ตรวจสอบให้ทำลายไอ้ขึ้นหัว ทำลาย เอามาชะ เอมาล้าง เอามาตรวจสอบขึ้นมาเห็นใหม่

ความโลภ ความโกรธ ความหลง ของจิตดวงใด มันก็เป็นสมบัติของจิตดวงนั้น จิตดวงนั้นถ้ามันมีมรรคญาณขึ้นมาจากจิตดวงนั้น จิตดวงนั้นก็ทำความสะอาดของจิตดวงนั้นขึ้นมา ในเมื่อประพฤติปฏิบัติขึ้นมา จิตดวงใดมันมีความหมักหมม มีความสะสมขึ้นมา เราก็ต้องพยายามตั้งสติ ต้องมีการต่อสู้ ต้องมีการตรวจสอบจิตดวงนั้น เพราะจิตดวงนั้น “นี่คือสันทิฏฐิโก นี่คือปัจเจตตังนะ”

แต่เรามีครูมีอาจารย์ เพราะครูบาอาจารย์ของเราก็ได้ปฏิบัติขึ้นมาด้วยการแก้ไข ด้วยการตรวจสอบอย่างนี้มา ครูบาอาจารย์เราได้ผ่านวิภวตมา ได้ผ่านการกระทำมาแล้ว คนที่ผ่านงานมาแล้ว ได้ผ่านการกระทำอย่างนั้นมาแล้ว มันเข้าใจเรื่องการกระทำอย่างนั้นหมดละ

แต่เราเป็นผู้สัทธิวิหาริกใช้ใหม่ เราเป็นภิกษุผู้บวชใหม่ เราเป็นผู้ที่ปฏิบัติ เรายังไม่ผ่านขบวนการอย่างนั้น แต่เราอยากผ่านขบวนการอย่างนั้น ขบวนการในมรรคญาณ ขบวนการในการประพฤติปฏิบัติ ขบวนการในอริยสัจ เราต้องมีสัจจะ มีความจริง มีความมั่นคงของใจเรา ถ้าเราไม่มีสัจจะมีความจริงเห็นใหม่

บ้านมันตั้งอยู่บนแผ่นดิน ถ้าแผ่นดินเป็นโคลน แผ่นดินที่มันไม่มีความเข้มแข็งพอ เขาต้องมีเข็ม เขาต้องมีคาน เขาต้องมีสิ่งต่างๆ เพื่อให้บ้านนั้นมั่นคง จิตใจของเรา

จิตใจของเราที่มันประพฤติปฏิบัติกันมันอ่อนแอ จิตใจของเรามันไม่มีวุฒิภาวะ มันก็มีครู มีอาจารย์คอยชี้แนะ มันก็ต้องมีหมู่คณะเห็นใหม่ นี่พระสงฆ์เราเห็นใหม่

มนุษย์คนหนึ่งก็มีร่างกายๆ หนึ่งเห็นใหม่ สังกมของสงฆ์ ๑๐ องค์ ๒๐...๓๐ องค์ ขึ้นไป ก็เป็นร่างกายๆ หนึ่ง มันก็ต้องมีการประสานกัน มีการเกื้อกูลต่อๆ กัน มันจะไป เกียงงอนกันเห็นใหม่ มีบอกว่ากูจีเกียง กูไม่ยอมเอาของเข้าปาก ไอ้ปากก็กูจะกินมือก็ ไม่ยอมเอาเข้ามามันก็ไม่ได้กิน ไอ้ลิ้นก็ไม่ได้ลิ้มรส ต่างคนต่างเกียงกันไป ร่างกายก็ผอม แห้งแรงน้อย ร่างกายนั้นมันก็ต้องตายไป

สังกมของสงฆ์ ! สังกมต้องพิจารณากัน ช่วยเหลือกันเจือจานกัน เพื่อประโยชน์ ของสังกมของสงฆ์ ก็เพื่อผลประโยชน์กับร่างกายนั่นเอง ในการประพฤติปฏิบัติเข้ามา ร่างกายของเรา ในเรื่องกิเลสตัดทอนความทะยานอยากในหัวใจของเรา เรามีสติปัญญา ขึ้นมา เราแก้ไขของเรา เราย้อนกลับขึ้นมาในหัวใจของเราเห็นใหม่ เพื่อชำระของเรา ให้ ความเห็นขึ้นนั้นไฉน

จับนหัว ! จับนหัวเราไม่เห็น แต่ครูบาอาจารย์เห็น ผู้ที่ผ่านวิกฤติมา ผ่าน ประสพการณ์มา เขารู้เขาเห็นของเขา เขาแก้ไขได้ เขาทำได้ ถ้าแก้ไขได้ ทำได้ มันเป็น ข้อเท็จจริง มันเป็นความจริงนะ แต่ของเราถ้ายังไม่เป็นความจริง เราต้องหมั่นเพียรของ เรา

งานนะ... สมบัติของพระนะ ดูวัดวาอารามสิ มันจะวิจิตรพิสดารขนาดไหน เห็นใหม่ เขาต้องมันมีการซ่อมบำรุงรักษา เขาต้องดูแลของมันนะ มันเป็นวัตถุภายนอก นะ คุณธรรมในหัวใจนะมันเป็นความจริง สิ่งที่เป็นทิพย์ สิ่งที่เป็นบุญกุศลในหัวใจมัน เป็นความจริง ไม่มีใครจะมาฉกชิงวิ่งราว ไม่มีใครจะมาแก้ไขตัดแปลงให้เป็นสมบัติของ คนอื่นได้เลย

สติก็เป็นสติของเรา สมาธิก็เป็นสมาธิของเรา เคยทำได้หนหนึ่ง มันก็เป็นสิ่งที่อยู่ ในหัวใจของเราหนหนึ่ง เราตั้งเหตุของเราขึ้นมา เราตั้งสติของเรา เรามีคำบริกรรมของ เรา แล้วสมาธิมันจะไปไหน สมาธิมันเป็นผลเกิดมาจากเหตุ เหตุการณ์กระทำ เหตุจาก สติ เหตุเกิดจากคำบริกรรม เหตุจากการใช้ปัญญาอบรมสมาธิ

แล้วถ้าเกิดมีปัญญาขึ้นมา ชำระกิเลสเป็นครั้งเป็นคราวขึ้นมา จากอุปสรรค สัพเพ ชัมมา อนัตตา สภาวะธรรมทั้งหลายเป็นอนัตตา สภาวะการเคลื่อนไหวไป แต่ถ้าเรามีเหตุ เรามีการกระทำของเราบ่อยครั้งเข้า จนมีความชำนาญของมันขึ้นมา เวลามันวิปัสสนาญาณเกิดขึ้น มันชำระกิเลสมันเป็นอุปสรรค สิ่งที่เป็นอุปสรรคเป็นสังขธรรมที่เป็นความจริงนะ

“อุปสรรค อฐานะ”

ดูซิ เวลาสมบัติของโลกเขามีแก้วแหวนเงินทอง สมบัติของพระมีศีลมีธรรม มีศีลมีธรรมขึ้นมาเนะ เพื่อสมบัติเพื่อความดีงามเพื่อความร่มเย็นเป็นสุขในหัวใจของพระองค์นั้น แล้วพระองค์นั้นนะ ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาจนเป็นอุปสรรค

อุปสรรคคือธรรมเหนือโลก คือพ้นจากสัพเพ ชัมมา อนัตตา พ้นจากความแปรปรวน พ้นจากสิ่งต่างๆ มันเป็นคุณธรรมตามความจริงของจิตดวงนั้น

ดูซิ นี่ไง จี๋ ! ทำลายจี๋เป็นชั้นเป็นตอน จี๋มันไม่มีอุปสรรค อฐานะที่จี๋มันจะตั้งอยู่ได้ ! จี๋มันต้องมีที่ตั้ง มีที่พบ มันต้องมีสถานที่มันตั้งอยู่ได้ใช่ไหม จับนหัวนะ เพราะมันมีตัวตนมันถึงอยู่บนหัวได้ ถ้ามันทำลายหมดสิ้นไป ไม่มีศีรษะ ไม่มีที่ให้มันอยู่ จี๋มันจะไปอยู่ที่ไหน จี๋ลอยอยู่บนอากาศได้ไหม จี๋มันลอยอยู่บนสุญญากาศได้ไหม จี๋มันลอยอยู่บนไหนไม่ได้เลย

นี่ก็เหมือนกัน กิเลสตัดหาความทะยานอยาก ถ้าเราชำระล้างไปแล้วนั้นมันจะอยู่ที่ไหน นี่ไงอุปสรรค จับนหัว ถ้าไม่ได้ชำระล้าง ไม่ได้การกระทำ มันก็จะส่งกลิ่นเหม็นคลุ้งไป ตลอดคนนะ แล้วมันก็จะเอาความเศร้าหมองมาสู่ใจเรา ใจเราเศร้าหมอง คอตก มีแต่ความทุกข์ มีแต่กิเลสเหยียบย่ำหัวใจ จะเดินไปไหนมีแต่ความเศร้าหมอง

แต่ถ้าเราต่อสู้กับมัน เราไม่ได้ต่อสู้ เราไม่มีสติปัญญา เข้าไปประหัดประหารกับมัน ไม่มีการต่อสู้ ไม่มีการทำลาย สิ่งนั้นมันจะเป็นชื่อคาคอใจเราตลอด มันจะเป็นชื่อคาบনকো ของเรา มันจะกดทับ มันจะทำลายความรู้สึกความนึกคิด แล้วมันเป็นสิ่งที่อยู่ในหัวใจนะ สิ่งที่มีมันอยู่กับความคิดนะ ดูซิ เราเห็นหน้ากันแต่เราไม่รู้เรื่องความคิด เรื่องหัวใจของคน

หัวใจของคนมันละเอียดอ่อน อยู่ในหัวอกนั้นนะ ไม่มีใครจะรู้เรื่องความคิดของคนได้ แต่เห็นหน้ากัน เห็นสายตากัน มองหน้ากัน คุยกัน รักษากัน แต่หัวใจนั้นนะไม่มีใครรู้เท่า แต่ในการประพฤติปฏิบัติขึ้นมา จิตใจที่มันชำระล้างขึ้นมาในใจนะ ใจมันพัฒนาขึ้นมา

ในใจของเรา คุณ คนที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาจะมันรู้เท่ากันได้ไง ความรู้สึกอันนั้น ความเข้าใจอันนั้นมันเปรียบเทียบกันได้ เราพยายามต่อสู้ พยายามแยกแยะ พยายามเพื่อจะเข้าไปสู่ประโยชน์อันนี้ ประโยชน์ในการชำระล้างใจ ชำระล้างจับนหัวออกไปให้ได้

เราวขมาเรามีเป้าหมายนะ เราไม่ได้บวขมาสักแต่ว่าบวข เราวขมานี้ เราไม่ได้มากินข้าวของชาวบ้านที่ให้มาเสียข้าวโดยเปล่าประโยชน์ เรากินข้าวของเขา เราต้องพยายามตั้งสติปัญญาขึ้นมา เคนจกรรมนั่งสมาธิภาวนา เพื่อตอบสนองบุญกุศล เราทำประพฤติปฏิบัติธรรมขึ้นมาเห็นใหม่

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บอกว่า “อานนท์ ทานในศาสนานี้มีเลิศอยู่ ๒ คราว คราวหนึ่งเราฉันอาหารของนางสุชาดา เราถึงซึ่งกิเลสนิพพาน อีกคราวหนึ่ง เราฉันอาหารของนายจุนทะแล้วถึงซึ่งชั้นนิพพาน ”

ทานในศาสนาพุทธ ๒ คราวนี้มีอานิสงส์มหาศาล มีอานิสงส์ที่สุด คราวหนึ่ง เราฉันอาหารของนางสุชาดาถึงซึ่งกิเลสนิพพาน อีกคราวหนึ่งเราฉันอาหารของนายจุนทะแล้วมันถึงซึ่งชั้นนิพพาน

แล้วเราละ เรากินของเขาทุกวัน แล้วคราวไหนละมันจะเป็นกุศลบ้างละ เราก็ต้องมาคิดพิจารณาของเราขึ้นมาเพื่อประโยชน์กับเราเห็นใหม่ ถ้าเป็นประโยชน์กับเรา มันจะเป็นบุญกุศลของเขา เขาทำกุศลของเขาเพื่อบุญกุศลของเขา เราก็ใช้ประโยชน์นี้เพื่อดำรงชีวิตของเขา เพื่อสมณะเห็นใหม่ เพื่อความอยู่เป็นสุขของเรา เพื่อประโยชน์กับเรา เพื่อประโยชน์กับสังคมโลกเห็นใหม่

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ไปเทศนาว่าการปัญจวัคคีย์ พระยสะเห็นใหม่ เป็นพระอรหันต์ขึ้นมา ๖๑ องค์

“เธอทั้งหลายพ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและเป็นทิพย์ เธอจงไปอย่าซ้อนทางกัน”

ให้ต่างคนต่างแยกกัน อย่าซ้อนเป็น ๒ องค์ เพราะ ๒ องค์ก็ ๒ ดวงจิต ๒ ดวง พระอรหันต์ มันไม่เป็นประโยชน์กับโลก ดวงอาทิตย์ดวงหนึ่งให้พลังงานกับจักรวาลหนึ่ง

จิตดวงหนึ่งที่สิ้นจากกิเลสที่เอาจับนหัวออกหมดแล้วนะ มันมีคุณค่า มันไม่ควรอยู่ซ้อนกัน มันควรแยกจากกันเพื่อประโยชน์กับโลก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อประโยชน์กับโลก.. เพื่อประโยชน์กับโลก

นี่เพื่อประโยชน์กับเรา ทำอย่างไรเป็นประโยชน์กับเราให้ได้ก่อน แล้วเราจะไปทำประโยชน์กับโลกนะ ทำประโยชน์กับเราให้ได้ ชำระล้าง ทำความสะอาดความสกปรกโสมมในหัวให้ได้ มันจะเป็นประโยชน์กับเราแล้วจะเป็นประโยชน์กับโลกเอวัง